ZEITUNGSDRUCKSACHE 13
Рік II. ч. 108. (264) Середа, 21. травня 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 239-39
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-91

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration; Reichsstrasse 34.
Schriftleitung; Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА в краю і за кордоном: місячно . . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки = 2 зол., 5 чеських корон = 1 зол., 5 слов. кор. — 1 зол.

Подвиги німецького летунства

БЕРЛІН, 20. 5. — **Головне Командування Німецьких Збройних Сил** подає:

Вчора та минулої ночі німецьке летунство завдало болючі втрати англійським воєнним і торговельним кораблям у морському районі довкола **Англії** та на **Середземному морі.** Боєві літаки знищили два торговельні кораблі загальної містоти **12.000 тон** на каналі св. Юрія, обкидали бомбами торговельний корабель, що плив у західній частині заливу Донеґаль під сильною охороною, та спричинили пожежу на його покладі й ушкодили поважно 3 великі транспортові кораблі. В північній частині Атлянтику боєві літаки знищили один корабель-цистерну містоти **10.000 т.**

Німецькі боєві літаки та спадні літаки вшкодили в заливі Суда на **Креті** крєйсер кляси Йорк і 2 контрторпедовці влучними бомбовими поцілами та затопили 2 менші торговельні кораблі. Крім того ушкоджено влучними поцілами 6 більших кораблів, в тому один корабель-цистерну, так що треба числитися з дальшими втратами корабельного тонажу. Німецькі ловецькі літаки знищили на летовищах на острові **Креті** 7 англійських літаків на землі та зістрілили один ловецький літак типу Герикен у повітряному бою.

В **Північній Африці** стежні частини німецького африканського корпусу взяли багато полонених під **Тобруком.**

Ворог скинув минулої ночі невелике число розривних і запальних бомб на місцевості, положені на північно-західньому побережжі Німеччини. Шкоди невеликі.

Аоста залишився із своїми вояками

РИМ, 20. 5. — **Головне Командування Італійської Армії** подає:

Італійські війська відбили спроби ворожих атак в **Північній Африці** на фронті Тобруку, поки ворожі сили встигли розгорнутися.

У районі **Егейського моря** ворожі літаки перевели минулої неділі раннім ранком налет на острів **Родос,** де скинули кілька бомб, що не спричинили ніяких шкід.

У **Східній Африці** італійська залога в **Амба Аляджі** ставила завзятий опір до останніх границь можливости. Але, коли вже не стало засобів до життя й води та коли вже не можна було дати необхідної допомоги раненим воякам, італійська залога дістала наказ припинити дальші бої. В боях в **Амба-Аляджі** особливо відзначилася ґрупа королівських карабінерів „Амба-Аляджі", боєва сотня „Тоселлі", сотня 8.1 цм. моздірів дивізії „Ґранадіері ді Савоя", курінь скорострілів 10-го полку „Ґранатіері ді Савоя", друга і третя ґрупа 60-го полку артилерії „Ґранатіє ді Савоя", 13-та ґрупа королівської артилерії та 24-та ґрупа 7.5 цм. артилерії.

У доказ признання хоробрости італійських вояків ворог признав їм честь затримати зброю, старшинам залишили право носити револьвери і наказали, щоб англійські відділи віддали військові почесті італійській залозі, що покидатиме становища під **Амба-Аляджі. Князь Аоста** ділить долю своїх відділів.

Під **Джіммою** і під **Ґондарем** італійці продовжують спротив.

Іракські воєнні успіхи

ДАМАСК, 20. 5. — **Головне Командування Іракської Армії** подає, що пробоєві частини на західньому фронті примусили до втечі ворожі позви з великими втратами. На південному фронті іракські частини заатакували ворожі табори біля Макділу й Алеґуайби. Анґлійці мали важкі втрати. Ворожі панцирні вози мусіли відступити. Іракські бомбовики заатакували англійські панцирні вози на пустині й кілька з них знищили. З розвідчих летів усі іракські літаки вернулися неушкоджені до своїх баз. Ворожі літаки налетіли на Баґдад і скинули кілька бомб на табор у Рашиді.

Знамення промова марш. Петена

ВІШІ, 20. 5. — Голова французької держави **маршал Петен** виголосив промову до французького народу. Всі французькі радіовисильні надавали цю знамення промову. Маршал Петен сказав м. ін.: „Я висловив вдоволення із зустрічі **канц. Гітлера з адміралом Дарляном.** Ця зустріч уможливить глядіти нам в ясне майбутнє та продовжувати розмови з німецьким урядом. Якщо вдасться нам довести переговори до успішного кінця, тоді Франція зможе перемогти власну програну та вдержати своє світове значіння як европейська кольоніяльна великодержава".

Емен домагається частини брит. Адену

БЕЙРУТ, 20. 5. — *Володар арабської* держави **Емен** підготовляє ноту до британського уряду, в якій жадатиме різних частин британської кольонії Аден. Іде про простори, що колись належали до Емену.

Одночасно повідомляють із столиці саудійської арабської держави з міста **Ель Ріяд,** що тамошнє населення домагається від короля **Ібн-Савда,** щоби він зажадав звороту трансйорданського заливу **Акаби,** який англійці насильно захопили ще в 1927 р. Ібн-Савд ніколи не признав англійських зазіхань на Акабу і тепер жадає її звороту.

Лицем до нашого села

В одному з останніх чисел нашого щоденника опублікували ми статтю одного з наших співробітників на тему піднесення життєвої стопи нашого села. Автор статті п. Качор дав нам яскравий образець життєвих умовин нашого села, його малокультурного рівня та нужди. Всі його спостереження відносяться до наших сіл на Лемківщині та Посяннію.

Гасло про піднесення життєвої стопи нашого села без сумніву велике й гарне. Але там, де нужда й біда, важко його реалізувати скоро і з успіхом, особливо в воєнний час. Це не значить, що воно неактуальне, що воно неударне. Воно все повне змісту, живе й актуальне. Але як його тепер реалізувати успішно? На яких підставах будувати цілий плян реалізації?

І тут саме потрібна застанова, а по ній невсипуща праця цілих, що так скажу, кольон культурних піонірів, котрі з посвятою мусітимуть літами підготовляти це піднесення життєвої стопи нашого села. Але й культурних робітників, навіть найповніших посвяти, буде замало. Бо до спричинення й піднесення життєвої стопи села треба передусім створити відповідні економічні умовини, себто бідним дати добру й відповідно платну працю, малоземельним господарям агрономічну допомогу, багатшим на бідну землю теж агрономічну допомогу в формі поради, а то й штучних погноїв чи кращих насінь. Сільське ремесло, зокрема ж народню мистецьку продукцію, треба вбрати в зорґанізовані форми, а самим виробам цього ремесла забезпечити належний збут. Щойно на основі широко закроєного економічного піднесення нашого села можна легко защіпити в ньому й потребу вищої, чи пак кращої життєвої стопи та вищого культурного рівня в самому побуті.

Одначе, не зважаючи на те, є все ж у нашому селі такі болячки, які вже тепер з місця треба лікувати та негайно ліквідувати. Маємо на думці порушені у статті п. Качора справи сільської гігієни. Її там фактично нема! А її треба там защіпити. Бо і при найнесприятливіших життєвих економічних умовинах можна все таки про гігієну не тільки думати, але й її плекати. Тут велике поле до благородної праці для наших кооператив здоровля і для наших лікарів. Але чи тільки для лікарів? Ні, для всіх інтелігентних людей доброї волі, для учителів і учительок, для священників і їх родин, для літників, для окружних організацій наших пань, також для всіх тих, що з селом мають безпосередні контакти, а з селянами стоять у ділових взаєминах.

Загально ще раз треба ствердити, що до праці над належною підготовою нашого села до переходу на вищу, культурнішу життєву стопу треба змобілізувати всі сили, які забезпечували б економічне піднесення, культурне вироблення і вслід за тим природну тягу нашого селянина до поправи свого життєвого рівня. Інакше не може бути виглядів на зміну, а від самих теоретичних міркувань нічого не поправиться. Тому до праці! Всі лицем до села!

Українське народне шкільництво

II. За поширення сітки вищезорґанізованих українських народніх шкіл в Ґ. Ґ.

З уваги на сказане виходить конечна потреба поширити сітку вищезорґанізованих народніх шкіл і таким чином піднести рівень навчання в народніх школах. З тією метою треба негайно приступити до орґанізації більшеклясових шкіл. Очевидно, якнайбільше число 7-клясових шкіл з сімома учительськими силами. Тільки там, де цього не можна було б осягнути, треба задовольнитися 6- або 5-кляс., а щонайменше 4-клясовими школами з 6, 5 або бодай з 4 учительськими силами, бо при такому числі учителів можна якслід вичерпати плян 7-клясової народньої школи й абсольвенти таких шкіл можуть з успіхом користати зі середніх і фахових шкіл і не бути для них тягарем. При такій переорґанізації народнього шкільництва значно підвищимо загальний рівень наших народніх шкіл та улекшимо доступ ширшим масам до середніх, особливо ж до фахових шкіл, у висліді чого дамо майбутній нашій молоді інтратні варстати праці і скріпимо та піднесемо до активности ввесь наш український загал в Ґен. Ґубернаторстві. Бо кожна школа промінює на своє окруження, а добре поставлена і ведена народня школа є не тільки преважним виховним чинником для шкільної молоді, але також для батьків і членів рідні, ба, навіть для ширшого громадянства.

Перебудову нижче зорґанізованих українських шкіл можна і треба перевести так, щоб по змозі не нищити істнуючих народніх шкіл.Тому до цього треба підбирати такі місцевості, що віддалені від себе недалеко (найдальше 4 км. від осередньої громади) й орґанічно до себе приналежать. На осередню місцевість підбирати б таке містечко чи пак село (без огляду на його величину), що має найкращу комунікаційну сполуку і відповідний вже готовий шкільний будинок, або де такий будинок можна підшукати і винайняти. Якщо віддаль така невелика, що діти навіть I. і II. кляси можуть ходити до тієї нової більшеклясової школи, тоді касується давню 1- чи 2-клясову школу й усі діти ходять до нової більшекл. школи. Очевидно, це треба робити дуже обережно і розважно й мати на увазі, всякі обставини, що промовляють за і проти скасування школи. Отже не поступати шаблЬоново, але індивідуально. Якщо віддаль більша, тоді в давній школі лишаються два, а може і три, чи навіть чотири річники (залежно від обставин), а вищі річники переходть до нової більшеклясової школи. Якщо до осередньої школи буде великий доплив з доокличн. сусідніх громад, тоді стан збільшиться фреквенцією і буде змога зорґанізувати більшеклясову народню школу з більшим числом учительських сил. Значить — нема чого побоюватися, щоб унаслідок такої комасації шкіл зменшилося число учительських посад. Навпаки, таким чином створиться нові учительські місця і приготується варстати праці для нових учительських сил.

Одначе на тому не кінець. Більшеклясові українські школи мусять промінювати на багато більшу область, ніж 4 км. в окрузі. З тієї більшеклясової школи повинні користати також діти (хлопці і дівчата) з далі положених місцевостей. Для таких дітей треба забезпечити якнайдешевше утримання в окремих для тієї мети створених вселюдних бурсах. Щоб кошти утримання дітвори в містах, чи містечках, чи навіть в осередніх селах, не відстрашували батьків від посилання дітей до тих більшеклясових шкіл, Український Центральний Комітет (УЦК) призначує велику скількість стипендій. При тому слід завважити, що спосіб ведення життя, здоровий харч та якнайстаранніша опіка в таких бурсах має також величезне виховне і громадянське значіння. Тому всюди, де проектують більшеклясову народню школу, там розчислюють і на позамісцеву дітвору з подальших околиць і вже заздалегідь, найкраще одночасно, необхідно подбати також про вселюдну бурсу для тієї позамісцевої дітвори.

Ґуберніяльна шкільна влада в засаді прихильно поставилася до такої переорґанізації українського народнього шкільництва. Треба тільки на місцях розглянути й використати всі можливості, підшукати відповідні шкільні будинки, чи вказати на якісь інші будівлі, придатні до винайму на ту ціль і в можливо **найкоротшому часі**, а на всякий випадок **вчасно, перед вакаціями** переслати добре умотивовані внески з готовими проектами до Відділу Шкільних Справ при УЦК в Кракові, вул. Зелена 26, який ті внески сумарично предложить ґуберніяльній шкільній владі до апробати.

Справа ця великої ваги і далекосяглого значіння та вимагає повного порозуміння і співпраці всіх наших творчих чинників, отже українських шкільних інспекторів, українського вчительства, Українських Допомогових Комітетів і Делеґатур та українських батьків. Де громадська управа в українських руках, там і її втягнути до цієї преважної акції. Очевидно, всі ті приготовчі чинності для переорґанізації меншеклясових народніх шкіл на більшеклясові доцільно вести за відомом і згодою приналежних „шульратів", щоб і з їх сторони знайти зрозуміння і підтримку.

На останок кінцевий апель: Про всі задуми, почини, пляни перебудови чи добудови, про евентуальні перепони, якої вони натури не були б, негайно і постійно інформувати Відділ Шкільних Справ при УЦК, який в кожному випадку уділить потрібних інформацій та інтервеніюватиме у компетентних чинників, якщо до того зайшла б потреба.

Іван Герасимович.

ІРАКСЬКІ ВІЙСЬКА НАСТУПАЮТЬ

БЕЙРУТ, 20. 5 — Іракські військові частини від кількох днів безнастанно сильно бомбардують анґлійське летовище в **Габбанії.** Вони цілковито знищили не тільки самі майдани, але також і ганґари. Іракські воєнні сили дбайливо пильнують повітряні простори довкола **Габбанії, так** що вона цілковито відрізана від світу і всякого довозу. Іракські військові круги рахуються з тим, що тамошній анґлійський ґарнізон складе зброю, бо його положення стало дуже важке.

Анґлійська пресова аґенція Ройтера подала повідомлення, що „ніхто з провідників арабів не висловився за Кайляніем". З Баґдаду повідомляють, що це справжня анґлійська видумка. Саме тепер арабські щоденники „Аз Заман" і „Аль Алям уль Арабі" помістили заклики голови мусульман Абдуля Гуссейна Табатабея в Нееф, який взиває до оборони ісламських країн і арабської свободи. Такі самі заклики видало все вище магометанське духовенство, як суннітське, так і шіїтське.

—o—

НІМЕЦЬКО - ГРЕЦЬКІ ВЗАЄМИНИ

ЦАРГОРОД, 20. 5. — Посол до турецького парляменту Садак обширно обговорив на сторінках щоденника „Акшам" сучасний стан німецько-турецьких взаємин. Садак каже, що політична лінія Туреччини є висліДом тільки її національних інтересів. Коли війна наближувалася до Балкану, Туреччина мала тільки одно бажання, щоби зберегти мир, очевидно, під умовиною, що її не заатакують. Туреччина була переконана, що вона своєю участю в війні не могла б допомогти ані Анґлії ані Греції й тільки знищила б свою оборонну силу. Швидкий хід війни потвердив правильність поглядів турецького уряду. Зрештою Німеччина доказала, що її одинока ціль — це боротьба з Анґлією. Тому, що її не можна було скоро перевести безпосередньо проти Анґлії, Німеччина найшла інші можливості удару. Але при тому всьому Німеччина не проявила ніякої воєнної жадоби, щоби війну поширювати на нові терени. Таких авантюрницьких забаганок не було в німецьких державних мужів. Всі події доказують, що бажання Німеччини не починати війни з Туреччиною далі істнує. Безсумніву, обі держави зацікавлені, щоб зберегти взаємний мир.

—o—

Нові кордони Хорватії

РИМ, 20. 5. — Італійсько-хорватський кордонний договір, підписаний у неділю 18. ц. м. у Паляццо Венеція, передбачує поділ Дальматії між Італією та Хорватією. Італія дістає ціле побережжя разом з Задаром, Шебеніком і Сплітом. Крім цього Італія дістає всі дотеперішні югославянські острови, крім трьох островів, що залишаються при Хорватії. Вкінці Італія дістає залив Котар аж до чорногорського кордону. Дальший договір торкається військового порозуміння між Хорватією й Італією. Хорватія зобовязується на цілому свому побережжі, положеному напроти Італії, не будувати ніяких військових обектів сухопутніх, морських і повітряних та операційних баз, як також не мати ніякої воєнної фльоти.

Третій договір стверджує, що Італія обіймає ґарантію самостійности й ненарушности хорватських суверенних територій. Хорватський уряд зобовязується не підписувати ніяких міжнародніх умов, суперечних з цими зобовязаннями щодо Італії, та в усіх справах, що торкаються розбудови своєї армії, співпрацювати з італійською армією.

Оба уряди підпишуть у найближчому часі митні й валютові договори та устійнять справу залізничої і морської комунікації. Всі дотеперішні умови Італії з Югославією далі важні аж до підписання нових умов, що устійнять усі справи.

—o—

— **ПАРТІЯ ВАВД** вступить до египетського уряду під умовиною, що Єгипет у війні не стане по стороні Англії.

— **АМЕРИКАНСЬКІ** матері, що належать до господарського союзу „Уомен Юнайтид", улаштували в середу масовий похід під Білий Дім із метою вияснити урядові Америки, щоб не вмішав Зединені Держави у війну. Одначе Рузвелт відмовився приняти делеґацію американських матерей.

З минулого й сучасного Холму

КОЛИШНЯ ХОЛМСЬКА ЕПИСКОПІЯ

В Никоновім літописі маємо згадку про холмського єпископа Івана під 1072 р., але коли саме повстала холмська єпископія, невідомо. Можливо, що ще за великого Володимира, а найпізніше — за Ярослава, що „пішов на ляхи" й відібрав забужні городи. Таким робом Холм став осередком церковно-релігійного життя Забужжя десь наприкінці X., або на початку XI. століття.

По зруйнуванні Холма Болеславом Хоробрим Холмська єпископія була прилучена до Володимирської єпископії. В 1137 р. вона відновляється, але покищо з осідком єпископа не в Холмі, а в Угровеську (Угруську) біля Буга.

Данило Романович по обранні собі Холма на столицю й відбудові його резиденцію єпископа переносить з Угровеська в 1235 р. на холмську Гору.

З того часу Холмська єпархія, зі столицею в Холмі, істнує без перерви аж до 1875 р. В тому році російська влада творить комбіновану єпископію Варшавсько-Холмську з центром у Варшаві, залишаючи в Холмі тільки вікарного єпископа з назвою „холмський". В 1905 р. самостійна холмська єпархія відновляється й істнує до відбудови Польщі, яка знову впихає її в склад Варшавсько-Холмської єпархії з центром у Варшаві, позбавляючи Холм навіть вікарного єпископа.

За княжих часів Холмська єпископія обіймала тільки українські етноґрафічні терени Холмської Землі. По польській окупації в XIV. ст. її територія все розширюється. Згодом у її склад увіходять не тільки Судомир, Вислиця й Краків, але й Варшава, Сувалки, Ломжа й т. д. Одним словом, **уся сьогоднішня польська територія Генерального Ґубернаторства була складовою частиною Холмської єпископії.**

В королівські часи, коли напливового, чужого православного елементу в Польщі майже не було (грецькі купці мали в Варшаві свою окрему церкву на Підвальній вул.) й коли українців можна було стрінути скрізь у Польщі (мистці, купці, ремісники), **Холмська єпископія, на Холмській Землі й в цілій Польщі (в сьогоднішнім Ґ. Ґ.), була єпископією чисто українською.**

Було це таким очевидним, ясним фактом, що польська влада вважала за зайве підкреслювати її національний характер. Не бачило цієї потреби й українське духовенство.

ХОЛМ — ВІДВІЧНИЙ ЦЕНТР УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ НА ТЕРИТОРІЇ СЬОГОДНІШНЬОГО Ґ. Ґ.

Знаменно, що **королівській владі й на думку не впало перенести з Холма кудинебудь на польську територію резиденцію холмських єпископів,** яким підлягали такі обширні польські терени. Вперше це зробила російська влада, що обрала на осередок нашої Церкви польське місто Варшаву після 1875 р. й підпорядкувала їй столичний Холм та всю Холмщину.

Уряд відновленої Польщі так само проголосив Варшаву осідком православної церковної влади, вже митрополитальної, звівши Холм до рівня звичайного парохіяльного осередку.

Ясна річ, що коли польської держави не стало, холмщаки мусіли подумати про навернення Холмові його церковно-історичної ролі й значіння та поширення цієї ролі на всі польські терени колишньої Холмської єпископії.

І справді, зїзд представників Холмської Землі в Даниловому городі 12. XI. 1939 р. постановив просити митрополита Діонісія **вернути в Холм резиденцію найвищої церковної влади й перенести сюди всі митрополитальні установи.**

Сталося інакше. Холм піднісся тільки до резиденції Холмсько-Підляського архиєпископа для чисто української території (люблинського дистрикту), а з приналежних колись до нього польських теренів утворено окремо Варшавсько-Радомську архиєпископію.

Отже й під оглядом територіяльних впливів історичну ролю Холма окраяно.

НАЙВИЩІ ДУХОВНІ ШКОЛИ В ХОЛМІ

З прастарих часів одною із головних турбот єпископів була турбота про підготовання кандидатів на священиків. Так мусіло бути й в обширній, за королівських часів, холмській єпархії. І справді від старих часів **у Холмі була духовна школа (пізніше — духовна семинарія), що давала священиків для цілого терену сьогоднішнього Ген. Ґубернаторства. Ніде інде на цьому терені (Холмської єпископії) такої школи не було.** Навіть за російських часів, коли осередком Варшавсько-Холмської єпархії стала Варшава, єдина духовна семинарія все істнувала в Холмі, а в Варшаві була тільки школа (духовное училище) для підготування дяків і кандидатів до холмської семинарії.

Польський уряд, розуміючи, що священики, виховані в Холмі, в оточенні українського народу, будуть більш відпорні на його польонізаційні заходи, до відновлення холмської семинарії не допустив. Заснував богословський відділ на Варшавськім університеті й поробив заходи, щоб зліквідувати духовну семинарію в Кремянці.

Зрозуміла річ, що вище згаданий **народній зїзд Холмщини 12. XI. 1941 р. одним із перших домагань висунув відновлення в Холмі духовної семинарії.** А через те, що сьогодні середньої освіти для священика замало, архиєпископ Іларіон, визнаючи згадане домагання населення Холмської Землі за слушне, висунув справу заснування духовної семинарії саме в Холмі, який від віків підготовлював священиків для цілого сьогоднішнього Ген. Ґубернаторства.

Проти цієї концепції ми чули тільки один український голос, саме п. Д. Д. в „Української Дійсності" й то за кордоном. Зрештою мотиви п. Д. Д. занадто буденної натури (професори, бібліотека), щоб можна було поважно протиставити їх історичній ролі Холма та Холмської єпископії й національним та життєво-релігійним потребам українців, що складають 95 відсотків вірних Православної Церкви в Ген. Ґубернаторстві.

Українське громадянство Холмщини, вважаючи питання духовної академії в Холмі за питання першої ваги, делеґувало в цій справі до митрополита Діонісія й архиєпископа Паладія своїх представників ред. В. Островського й інсп. С. Скрипника. І з приємністю можна відмітити, що оба Владики прихилилися до просьби українського православного населення Холмської Землі, щоб духовна академія повстала в Холмі, історичному осередку освіти духовенства не тільки для Забужжя, але й для польських теренів.

В. Островський.

ЮРІЙ ЧОРНОЯРСЬКИЙ

Печене порося

(Китайська леґенда)

З прадавніх часів свинина була улюбленою їжею середнього та заможнього китайця. Гніздо ластівок, плавці акули, куряче яйце, витримане кільканадцять років у землі — це, звичайно, привабливі смаколики... Але доступні вони тільки шанхайським банкирам та бандитським ґенералам. Пересічний китаєць налягає на свинину. В Китаї приготовляли її на різні способи, навіть українською методою, але, як це не дивно, не мали зеленого поняття про печене чи там смажене порося.

У кожному китайському ресторані — чи то в Пекіні, чи Тяньдзіні,чи в Латинському кварталі, або на Монпарнасі в Парижі, з з пятидесяти дань, виписаних на картці — сорок буде із свинини, яку чародії китайської кухні подають вам у формі крему, квіточок, ба — навіть камінчиків. Але не шукайте й не питайте печеної поросятини. Чому? Цього вам не пояснить навіть найучений кухар. Думайте собі, що хочете: заборонено, неприйнято, несмашно... Нема та й годі. І треба мати щастя, щоб випадково наскочити на когось, хто розбирається в лябіринтах китайської історії та кухні, щоб розгадати цю таємницю.

Таке щастя спіткало мене у різнонаціональному й різнобарвному Порт-Саиді, коли я у китайському ресторані підсів, за браком місця, до столика, за яким розмовляли по-сербськи. Крім сербів-моряків з якогось югославянського пароплава, був за тим столиком старий дядько, однаково подібний до китайця, як і до араба. Приявні величали його „доктором". Від чого й до чого був він доктором — так я й не довідався. Довідався тільки, що батько його був серб, що замолоду він зробив карієру на Далекому Сході, як ватажок китайських піратів, а мати його була китайська князівна. Сам він студіював історію і літературу в пекінському університеті, потім „пішов у море", а на старість осів у власній вілі над Суезом, занотовуючи часдо-часу якийсь там прибуток від якоїсь там більшої, чи меншої партії кораблів та скорострілів, що плили на Далекий Схід.

„Доктор" був дуже цікавий тип, та справа не в ньому, а в печеному поросяті. Підпитому капітанові-сербові забаглулося смаженої поросятини. Служба вислухала його замовлення з мінами, немов би він вимагав від них всмажити йому власні язики. З дрібнички завязалася між моряками й китайцями красномовна „дискусія", немов на якійсь українській „анкеті" в найновішій добі нашої історії. Доктор, з яким ми залишилися вдвох за столом, приглядався до тієї бурхливої „дискусії" з правдивою азійською флеґмою. Мені не залишалося нічого іншого, як також удавати „азіята", ухиляючись час-до-часу від тарелів та пляшок, що літали по салі. Після того, як кільканадцять учасників дискусії пустило кров, а двох китайців і одного серба забрала поліційна карітка до лікарні, доктор запросив мене докінчити обід у нього. Може тому, що довідався, що я журналіст і недавно був у Сербії, а може й тому, що, коли за столом ішла розмова про торговлю з Китаєм, я докинув, що на Закарпаттю була війна і... не було зброї. Словом — серце його прихилилося до мене.

Розмовляв він однаково зле на всіх мовах, але ми зовсім добре розумілися. За відерцем свіжого помаранчевого соку та пузатеньким жбаном „банановки" оповідав мені він про Китай, за яким чомусь тужив. Показував старі китайські рукописи та книги, які я уважно оглядав, як теля нові ворота. Навязуючи до „дискусії" в портовому ресторані, оповів мені таке:

В славній китайській „Книзі пісень", що вже за часів Конфуція була великою рідкістю, неясно згадується про те, що за славних часів істнування Серединної Імперії — вчені мандарини заборонили були їсти смажене мясо. Мудрі батьки народу, що плодився, як саранча, прийшли до висновку, що мясо при смаженню всихається, а при варенню, навпаки, розбухає, — то ж можна ним нагодувати більшу кількість людей.

(Далі буде).

Від Грубешева до Підгірців

РЕПОРТАЖ ІЗ ХОЛМЩИНИ.

Другий день великодніх свят. Другий соняч- ний день пізньої весни. Рішаємо вимандрувати з болотяного Грубешева кудись на простір, у степ...

Ось ми за Грубешевом. Прямуємо навпростець через луки на село Богородиці. Під ногами чвакотить. Безперестанні дощі розмочили і без того багнисті луки. Напроти все йдуть та йдуть люди — поспішають із Богородиці в Грубешів до церкви. Всі веселі — у цей день радощів, Христового Воскресення... Я ж приковую свою увагу до цього лугового простору. Міркую, в який спосіб використали би цю землю німці, болгари чи чехи, а тут вона марнується та неосушена кисне в моклякax. Проходимо через усе ще сонний лісок. Виходимо на інші луки, що простягаються поміж цим лісом та селом Богородиці. Травичка ледви вилазить із мочалистої землі, але худоба вже її смикає, ловить зубами. Табун коней, череда рогатої худоби та отара овець немилосердно місять мізерію, бо врешті навіть, як пригріє сонце й дещо підсохне, доброї трави тут не надіятись.

Проходимо поруч якогось селянина. Стоїть задуманий.

— Христос воскрес!

— Воістину воскрес! — відповідає він.

— Худобу пасете?

— Та пасу...

— Не могли ще почекати, аж підсохне і трава підросте? А так лиш затоптується травичка, міситься разом із землею...

— Що ж діяти, коли худобу треба прокормити.

— А ви думаєте, що тут худоба пасеться?

— Не пасеться, але бодай побігає по повітрі.

— Щоб мала ще більший апетит, — кажу я, — коли прийде додому.

Всі засміялися, сміявся і цей селянин. На цьому наша розмова з ним і покінчилась. Я пригадую, що бачив у Чехії. Там на луках майже не пасуть худоби. Давно переконались, що це некорисне для господарства. В Німеччині ж виганяють худобу на луки тоді, коли вже трава добре вручиться, а часом навіть сягає по коліна.

Ось і село Богородиці. Кажуть, що це одно з найвідоміших українських сіл на Холмщині. В очі кидається на горбку памятник-могила, а на ній високий хрест. На тому місці стояла церква, зруйнована польською владою у памятних роках її божевілля. Богородчани покищо не спромоглися поставити нової церкви, а на тому місці, де стояла стара, насипали високу могилу та хрест поставили на вічну память ганьби тих, що так ще недавно володіли і Бог покарав їх.

Маю за завдання зупинитися в цьому селі, коли повертатимуся назад. Тепер же переходимо впоперек його. Доводиться вмудрятись обминати чорні, мов смола, вулиці, залиті грязюкою. Дивлюсь на ці вулиці й жах мене бере. Більше двадцяти років не бачив своїх рідних сіл. За той час добре пізнав чеські, врешті німецькі села. О, який страшний розділ!... Там живуть по селах люди й у нас люди, тільки... чи матимемо ми колинебудь такі будови для селян, як німці мають для різної худоби, часом із опаленням, та всюди з електричним освітленням, часто-густо й з водопроводами. Ідеш, бувало, по вимощених та чисто заметених вулицях німецького села й не віриться, що це село. Місто з двох- та трьохповерховими камяницями, з білими занавісами у великих вікнах. І тільки, коли вступиш через високу браму на подвіря, то переконаєшся, що попав на подвіря хлібороба-німця. Там на вимощеному каменем дворі бачиш курей, гусей, індиків — усе доріднє та викормлене. Гній не валяється, як у наших селянських дворах, від хатнього порога аж до дверей стодоли, а має своє місце — муровану яму. Ось, у середині вибілені стайні, з камінною долівкою та ровками для мочі. Ось, свині в одній великій будові, але в різних перегородках, розділені по зросту. Вози, плуги — все під дахом. Паша по горищах та камінних стодолах. Ех, скільки то можна б було сказати про німецьке село, але говорю тут про нього тільки між іншим. Тільки — з нагоди асоціяції, яку оце саме в мене викликає наше село, коли я стою в городі без огорожі, близько коло хати, обмощеної соломою, що нагадує гніздо якогось великого та дивовижного птаха. Стою, кажу, та міркую, як мені в моїх мілких европейських черевичках перескочити через вулицю на другий бік, щоб не потонути безповоротно в болоті... Ніколи розглядатися, мушу керувати ногами, щоб вони ставали туди, де треба. Та все ж таки помічаю відрадне явище, якого в Німеччині не багато бачив. Майже в кожному господарстві пасіки. Не в дуплянках бжоли, як колись було в мого діда на Херсонщині, а в будиночках Дадана, чи нашого першого культурного пасічника Прокоповича. Бжоли дочекалися сонечка. Жваво виконують свою першу весняну роботу — чистять свої вулики.

Не обходиться й без маленької трагедії, тут, у пасіці, в яку ми залізли. Одна бжола першого весняного дня гине: всадила жало в личко пятирічного Володьки, синка інж. Г. Хлопя несамовито кричить, тупає ніжками та підстрибує. Батько Володьки сам мав пасіку на Закарпаттю, знає, як рятувати від ужалення. Жало вийняв, а отруту висмоктав і за хвильку Володько знову веселий.

Виходимо на широкий простір. Але... для степовика з Херсонщини тут вузько — не може він кинути очима в безмежну та рівну далечінь — заваджають ліси та холми Холмщини. Проте зір, душа та вся істота ніби наново віджили, воскресли в цей Великодній день. То ж бо більше, як по двадцяти роках знову йдеш по клаптику своєї рідної землі, вдихуєш своє свіже та чисте весняне цілюще повітря, а на лису відкриту голову падає проміння рідного сонця. І відчуваєш, як у тебе вливаються нові сили, нова енергія, в голові рояться нові мрії й надії.

Так ми й не случися, як опинилися на меті своєї прогульки — в селі Підгірцях. Крутнули-мотнули сюди-туди, обминули болотяні вулиці та й уже на майдані коло школи. Вчитель Юрчук нас радісно зустрічає. З-початку жваво розмовляємо на ґанку під школою, а потім закуска свяченим, печеним і вареним. А гостей стільки зразу присунуло, аж одинадцять осіб, що добрячому господареві та славній господині, карпатській українці, місця нема, частують стоячи.

Прийшов солтис цього села, А. Дзюбінський. Помічаю — мудрий господар. По слово до кишені не сягає. На запрошення випити чарку з нами, жартівливо відмовляється та все чомусь поглядає на мене.

— Отак, хіба з вами, — каже до мене, — тоді випю...

Вволюю його волю, цокаємося чарками, випиваємо. Опісля довідуюсь, що цей солтис — цікава людина. Як поляки його не крутили на всі боки — не піддався, не зденаціоналізувався. Ніколи, навіть у судах не заговорив по-польськи. Відповідав усе одне:

— Не вмію... Мене мати не навчила по-вашому говорити...

Тепер тільки признається, що, коли б хотів, міг би таки добре говорити по-польськи.

По обіді пішли з п. учителем у „театр", де мала відбуватися проба, а потім і сама вистава. Помешкання для вистав — половина громадського будиночку, в якому міститься кооператива. Малесенька сценка, бідненька декораційка.

Я стояв на майдані та придивлявся місцевим людям, прислухувався до рідн. мови. Назагал мова чиста тут і хіба тільки є окремі слова та вимови, яких не почуєш десь на Полтавщині. Люди по зовнішньому вигляді чепурні, великої біди на них непомітно. Парубки дебелі, свіжі, пересічно добре одягнені, між дівчатами бачив навіть бравунь, із шляхетними обличчями. Дітей багато на майдані й вони дуже жваві. Чув і читав у пресі, що по наших селах багато вживають алькоголю. Оце ж був другий день Великодня, коли найбільше, здається, в нас пють, а проте тут, у Підгірцях, я бачив тільки одного пяного парубка. Парубки цілком достойно жартували з дівчатами.

Поки я отак усьому придивлявся, мій земляк відірвав хлопців від якоїсь гри в мяча (тут називають мяч „пилкою") на дрібні гроші, вивів їх на майдан і почав учити нашої старовинної степової гри мячем у „матку", потім „гилку". Гра ця дітям дуже подобалася. Одну й другу гру вони дуже скоро зрозуміли. Малих обступили дорослі, придивлялися цій новині й також мали задоволення, гучно сміялися і теж вигукували:

— Тікай, тікай, Петре, щоб тебе не побив Степан пилкою!...

Земляк обіцяв, що другого дня навчить ще й інших гор, але дощ не давав. Та я бачив, як другого дня хлопці і під дощем грали в „гилки"...

Вчитель ставив, як казав, це вже вдруге „Катерину" Шевченка та „Кум мірошник, або сатана в бочці". Аматори — дівчата й парубки — захоплюються грою, хоч ще не дотримують необхідної в цім ділі дисципліни. Все ж таки вчителеві вдалося оце вже за якийсь рік перевести сімнадцяту виставу. Клопоту з тим, розуміється, він має дуже багато. Сам режисер, декоратор, білетер та все й тільки дружина-вчителька, тепер без посади, помагає йому. Про саму виставу говорити не доводиться. Вчитель Юрчик усе зробив, що можна було в тих умовинах зробити. І досяг у своїх глядачів того, чого досягав завсіди Садовський у Києві. Люди пускали сльози підчас гри, від горя Катерини та її батьків і щиро сміялися з „Кума Мірошника"... Коли трохи занадто гучно сприймали гру своїх аматорів, то тоді п. солтис своїм авторитетом їх „заспокоював"... Одній дівчині, яка грала в „Кумові Мірошникові" куму, не бракує навіть Божої іскри...

Повертався я з Підгірець назад до Грубешева вже тільки з одним земляком під безперестанним, холодним та відливим дощем. Ось знову село Богородиці. Зайшов би туди, та марна ніч. В нашій обуві нічого тут не вдієш.

До побачення, богородчани, у кращий час!...

Ф. Мелешко.

ПІСЛЯ ПРИЙНЯТТЯ АДМІР. ДАРЛЯНА ФІРЕРОМ

Провідник французької держави, маршал Петен, у виголошеній промові до німецького народу зазначив, що за зустріччю Фірера Німеччини з адміралом Дарляном повинен слідкувати французький народ гідно бо це відповідає його національним інтересам.

—o—

ФРАНЦІЯ ТА АМЕРИКА

В звязку з промовою марш. Петена та відгуком її в Америці, французький уряд у Віші видав окремий комунікат, у якому зясовує цілу справу. Промову марш. Петена передало американське радіо з поясненням, що, мовляв, Франція відступає Німеччині для її розпорядимости свої кольонії. В травні минулого року, коли Анґлія залишила Францію на поталу, Америка не відгукнулась на зазив Франції. Тепер Франція має повне право порозуміння з переможцем, щоб спільно покласти основи під новий лад в Европі.

Також паризька преса гостро пятнує спробу Рузвелта вмішуватися у політи[illegible] французького уряду. „Пті Парізіен" підчеркує, що ця американська „приязнь" виявилась у цілій своїй наготі підчас війни, тоді, якАмерика відмовилася від допомоги, а після підписання перемиря з Німеччиною стала пристосовувати дипльоматію голоду. Час. „Пепль" питає недвозначно, чому саме обурюється Америка на становище Франції і хто дав їй право давати Франції всякі науки, тоді, як ніхто інший, тільки Америка загорнула французький золотовий скарб та ще тепер, на вимогу Анґлії, хоче Францію виголоднати.

—o—

7.000 КИТАЙЦІВ ПОПАЛО В ПОЛОН

ТОКІО, 20. 5. — Японське військове звідомлення подає, що китайська пята армія в провінціях Шанзі й Гонан, числом 200.000 людей, потерпіла сильні втрати. Понад 7 тисяч старшин і вояків попало в полон, біля 8.000 згинуло, а в руки японців попало багато военного матеріялу. Для цієї армії нема виходу, бо вона окружена, всі переходи через Жовту Ріку сьогодні також у японських руках.

—o—

ІТАЛІЙСЬКО-ХОРВАТСЬКІ ДОГОВОРИ

РИМ, 20. 5. — В неділю 18. 5. Поґлавнік Павеліч підписав у Паляццо Венеція у приявi Мусолінія й міністра закордонних спр. ґр. Чяна міждержавні договори, що устійнюють остаточно кордони хорватської держави та управильнюють політичні й господарські взаємини між Хорватією й Італією.

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

ТРАВЕНЬ.

21. Середа — Івана Б. ап. і с.
22. Четвер — † Пер. м. св. Миколи.

— **ВИКЛАД У. САМЧУКА У КРАКОВІ.** В серії докладів на актуальні теми відбудеться в четвер 22 травня в год. 19.30 в салі при вул. Льоретанській 18 у Кракові — доклад відомого українського письменника Уласа Самчука п. з. „Від санкюльотів до С. А.". Добровільні датки на хворих і інвалідів. — УДК-Краків.

— **СЕКЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ТОРГОВЕЛЬНИКІВ** при УДК у Кракові подає до відома, що в четвер, дня 22. травня ц. р. в год. 20 (8 веч.) відбудуться у власній домівці при вул. Льоретанській 18/II. сходини українських торговельників, на які проситься прибути всіх українців-торговельників. — Справи для всіх торговельників (також і тройгендерів) дуже важні, тому приявність у власному інтересі конечна.

— **СЕКЦІЯ ІНЖЕНЕРІВ** при УЦК, Краків, Зелена 26/7 подає до відома всім Вп. Інженерам, що внесли подання в справі праці до Ляндамту в Кракові й Люблині, до Уряду Шефа Області в Кракові та Нойбавляйтунґ, Пустков, Дембіца, що подання їх є в ході полагоджування, тому покищо не можемо дати ніякої конкретної відповіді на запити в цих справах.

— **ДО УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ ІЗ БУКОВИНИ.** Представник УЦК відвідав майже всі табори й назначив у них Мужів Довіря, за винятком кількох таборів, що їх не міг відвідати з технічних причин і де число українців незначне. Тому, що в найближчім часі нова обїздка представника УЦК не передбачена — проситься, щоб українці, які перебувають у таборах, у яких представник УЦК не був, зголосилися негайно письменно до УЦК, звідки одержать потрібні інформації та вказівки щодо їхнього приміщення на працю в Г. Г. — Український Центральний Комітет, Краків, Ґрінештрассе 26/5.

— **ОСТАННІЙ ВИКЛАД НАУКОВОЇ РАДИ** при УЦК у Кракові з ділянки Шевченкознавства з нагоди 100-ліття появи „Гайдамаків" відбудеться в середу 21. травня ц. р. в год. 19-ій (7-ій вечером) у салі Українського Видавництва при Райхсштр. ч. 34. У програмі відчит проф. Плятона Лушпинського з Варшави на тему: „Шевченкові Гайдамаки", в якім прелеґент подасть до відома дуже цікаві вислідки своїх довголітніх дослідів над першими історичними поемами Шевченка. — Гостям раді.

— **РОКОВИНИ СМЕРТИ МИКОЛИ МІХНОВСЬКОГО** вшановують Українські Комбатанти в середу 21. травня ц. р. Надзвичайними Сходинами з рефератом у салі Харчівні УДК при вул. Зеленій ч. 7, I. пов. у Кракові. Початок вшанування — год. 19.30. Приявність обовязкова. — Управа Секції ДУКТІН. 3х

— **РОДИЧІВ І ОПІКУНІВ** дітей моїх учениць прошу прибути ласкаво в середу, 21. ц. м. між год. 18—19 до салі УОТ у справі костюмів на Свято Весни. — Ірина Ґоґульська.

— **СЕКЦІЯ ІНЖИНІРІВ** при УЦК, Краків, вул. Зелена 26/7, просить інж. Гр. Мельника з Конюхова в важній справі подати негайно свою теперішню адресу.

— **ПРИГАДКА!** Пригадується всім Вп. Громадянам, що одержали зворотні допомоги в Українськім Допомоговім Комітеті в Кракові, щоби вивязувалися із своїх зобовязань та надсилали довжні квоти на адресу: Український Допомоговий Комітет, Краків, Льоретанська 18. На грошевім відтинку зазначувати, на яку ціль є призначені надіслані гроші. — УДК-Краків. 1934

— **ОСТАП ВИШНЯ ПО НІМЕЦЬКИ.** „Кракавер Цайтунґ" у ч. 114 помістив гарний переклад ред. Ґустава Андрашка гумористики Остапа Вишні п. з. „Плякат".

— **УКРАЇНСЬКІ ПЕРЕСЕЛЕНЦІ** з Буковини в таборі 164 у Ґляйвіц зложили на фонд допомоги українському студентству в Великонімеччині (в нім. марках): Павлюк Омелян 2, Теодосійчук Юрій 2, Гарас Петро 2, Насалюк Рахиля 2, Флоря Іван 2, Марко Віктор 1, Фраціян Іван 1, Костриж Олександер 1, Кобилянський Микола 1, Ісар Нестор 1, Скулиш Евген 1, Лукащук Юрій 1, Костюк Осип 1, Перч Микола 1, Костриж Дмитро 1, Тарангул Роман 1, Тарангул Михайло 1, Татангул Станислав 1, Чорневич Дмитро 1, Сандулович Зеновій 1, Гаврилець Константин 1, Цурканович Теофіль 1, Драґінда Карло 1, Драґінда Юрій 1, Миндришор Дмитро 1, Діяконович Марія 1, Флоря Ольга 1, Хрущ Аврора 1, Губка Юрій 0.70. Разом 33.70 нім. марок. Заразом взивають українських переселенців із Буковини й Бесарабії з інших таборів складати жертви на фонд допомоги українському студентству.

— **НА ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ** зложили в Люблині (в золотих): Працівники фірми „Ост-Га" замість вінка на могилу о. Пеленського 250, збірка в харчівні УДК підчас свят-вечері 104.60, збірка під церквою 397, збірка на Андріївському вечорі 17.80, кооп. „Відродження" в Замістю 5, проф. Петро Нестер 100, дохід із чайного вечора, улаштованого заходами Жіночої Секції при УДК-Люблин 249.10; разом 1.123 зол. 50 сот. — В Ярославі зложили: половина коляди з міста Ярослава 262, належність за 2 бочки селедців 30, на рахунок передплати „Вістника" 20, збірка на забаві 1. III. 146, збірка на бльочки КДУС (Сянк) 314, разом 772 зол.

Малий фейлетон

От так собі...

Ми народ панахидний, а таки мусіли раз радіти, і то не в неділю, тільки в пятницю. Важко приходилось радіти нам — що любимо смутки, похоронні настрої, що закохані в панахидах, які влаштовуємо не тому, що не найлекше, а тому, що найприємніше — та не порадиш, мусіли!

Щодо мене, то я все любувався у радощах життя, у тому, що веселе, не сумне, прим. хрестинах, весіллях, а не в похоронах чи панахидах. Тому й тим разом тільки ахнув з диза. Але інші то просто виходили з себе. Декому волосся ставало дуба, декому відняло було мову, рідні жінки кидались в обійми чоловікам.

А проте були й такі, що раділи тільки з мусу. Не випадало... Вони всміхалися, викривлюючи вуста як Медуза, бо відчували болі Лякоона.

Захоплений подією, я — немов на Великдень — ділився вісткою „Христос воскрес!" із тими, що були мені найдорожчі, врешті таки не стерпів і пігнався за одним із наших редакторів, який виглядав наче божевільний.

— Ви куди?!

— До—до—до—до—му...

— А я на місто! — і пігнав на місто.

На закруті вулиці, під одною із спущених рулет, бачу знайомого. Позирає на вивіску розкішного ресторану й, зітхаючи, відкапує пальцем сльози.

— Чули? — питаю його.

— Чув...

— Що з вами?

— В око мені впало...

— Що впало?

— Горобець...

— Горобець?!

— Не горобець, а так, з дерева...

В це вже я не міг повірити, так, як не повірив би, що комусь в око впало напр. поліно. Я зрозумів, у чому річ. Жаль давив його серце...

І мені пригадався отаман Сірко, як то він колись захопив був Крим і визволив бранців, щоб повернулися туди, де ясні зорі й тихі води.

Вийшовши з Криму вже на рідні степи, Сірко спитав бранців, хто з них хоче у мир хрещений, а хто назад у землю татарську. І... диво. Було чимало таких, що стали повертатись до бісурмена, бо залишили там жінок татарок, мужів татарів, дітей-татарчат і нажиті достатки.

Подумав Сірко, лють його взяла і заскреготав зубами:

— Завернути їх і до ноги вирубати, щоб не поганили людського роду!

Наказ був виконаний. Закривавився степ, зашелестів у жалощах над трупом ковиль...

Бувало різне в нашій історії.

— — — — — — — — —

Та якби воно не було, я не нарікаю, як інші, на цей травнево-пятницевий „Пріма апріліс". Чи нема Великодня кожного року, а проте кожного року вітаємо себе радісним „Христос воскрес!"?

Часами хвилина радощів варта — життя.

ЛЕЛЕ.

ФРАНЦІЯ Й ЖИДИ.

Франція починає порядкувати жидівські справи й почала ставити гать заливові жидів, що нахлинули з усіх усюдів. Порядкувати цю справу взяв адм. Дарлян. Йому підлягає Ген. Комісаріят для жидівських справ, Ген. Комісаріят для безробітних та нагляд над концентраційними таборами й таборами інтернованих.

НОВА ПАПСЬКА ЕНЦИКЛІКА

ВАТИКАН, 20. 5. — З ватиканських кругів повідомляють, що незабаром появиться Папська Енцикліка. Про її зміст нічого не знають. Але в добре поінформованих кругах думають, що ця Енцикліка стоїть у звязку з 50-літтям ювілею Енциклики „Рерум Новарум", яку видав в 1891 р. Папа Лев XIII. Її змістом є основи соціяльної політики з ціллю надати економічній і соціяльній політиці християнського духа. Вона була звернена проти соціялізму і комунізму, осудженого в одній з Енциклік, що попередила Енцикліку „Рерум Новарум".

ПАПА ПРИЙНЯВ Д-РА ПАВЕЛІЧА

РИМ, 20. 5. — Вчора в год. 18-ій Папа Пій XII. прийняв на авдієнції поглавника хорватської держави д-ра Анте Павеліча. Авдієнція мала приватний характер і тривала 20 хвилин. Члени хорватської делеґації, що прибули разом з д-ром Павелічем, мали нагоду оглянути собор св. Петра. Товаришили їм питомці хорватського інституту ім. св. Іроляна Ілірійського.

ЗМІНИ В УРЯДІ ЕСПАНІЇ

МАДРИД, 20. 5. — У звязку з реконструкцією еспанського уряду Дон Бенкумес іменований міністром фінансів, Міґуель Прімо де Рівера міністром хліборобства, Дон Хуан Хозе міністром праці. Нові міністри — це старі фалянґісти. Провідні еспанські чинники рішені далі вдержати дотеперішню лінію внутрішньої та закордонної політики.

ІРАКСЬКІ ЛІТАКИ БОМБАРДУВАЛИ АНҐЛІЙСЬКІ ВОЄННІ КОРАБЛІ В БАСРІ

РИМ, 20. 5. — Аґенція Стефані подає з Бейруту, що іракські літаки збомбардували влучно кілька анґлійських кораблів у пристані Басра.

ВІЙСЬКА ТРАНСЙОРДАНІЇ ПЕРЕХОДЯТЬ ДО ІРАКУ

ДАМАСК, 20. 5. — Одній ґрупі вояків трансйорданської армії вдалося покинути анґлійський табор, що пильнує нафтові проводи Іраку, і передістатися на сторону іракської військової команди.

ЖИТТЄПИС ХОРВАТСЬКОГО КОРОЛЯ

Аймоне де Савоя Аоста, князь Сполето, вродився 9. березня 1900 р. в Торіно, як другий син кн. Аости, кузина Віктора Емануїла III. і кн. Олени Орлеанської. Його старший брат, що по смерти батька дістав титул кн. Аости, є віцекоролем Етіопії. Князь Сполето оженився в 1939 р. з грецькою князівною Іреною. В роках 1928-29 стояв він на чолі наукової виправи на Каракорум, що її зорганізувало італійське ґеоґрафічне товариство. В 1936 р., як добровілець, воював в Абісинії, де здобув срібну медалю за хоробрість. Після закінчення абісинської війни став командантом 4. дивізії фльоти. Дня 15. ц. м. іменували його командантом морської бази у Специї. Кн. Сполето — це визначний старшина фльоти, летун, спортовець і альпініст, дуже популярний серед італійського народу.

Зі спорту

ЗМАГАННЯ ЗА ВІДЗНАКУ ФІЗИЧНОЇ СПРАВНОСТИ.

Реферат Опіки на Молоддю і Родиною при УДК-Краків подає до відома, що в дні 1. червня ц. р. відбудуться змагання за здобуття Відзнаки Фізичної Справности для жінок і мужчин, що покінчили 15 літ життя, в таких конкуренціях:

Мужчини:

II. група:
скок у височінь
скок у далечінь

III. група:
біг 60 м. (для мужчин від 15—18 літ),
біг 100 м.
біг 400 м. (для мужчин від 18 літ),
біг 800 м. (для мужчин від 18 літ).

IV. група:
мет диском,
мет ратищем,
стусан кулею.

V. група:
біг 3000 м. (для мужчин від 17—20 літ),
біг 5000 м. (для мужчин від 21 літ вгору).

Жінки:

II. група:
скок у височінь
скок у далечінь

III. група:
біг 60 м.

IV. група:
мет диском,
мет ратищем,
стусан кулею (для жінок від 19 літ вгору).

V. група:
біг 800 м. (для жінок від 19 літ вгору).

Для здобуття Відзнаки Фізичної Справности треба осягнути мінімум бодай в одній конкуренції з кожної групи (всіх груп 5). Проба справности в першій ґрупі (руханка, плавання) та проби в інших конкуренціях відбудуться пізніше.

Зголошення до проб за здобуття В.Ф.С. приймає УДК-Краків Реферат Опіки над Молоддю і Родиною, найпізніше до дня 30. травня 1941. При зголошенні треба подати імя й прізвище, дату уродження та вибрані конкуренції. Спізнені зголошення не будуть узгляднені.

В змаганнях можуть брати участь також і нечлени Куреня Молоді чи інших спортових організацій.

Ближчі інформації відносно змагань уділяє референт Опіки н. Мол. і Род. в канцелярії УДК в урядових годинах.

Змагання відбудуться на площі при вул. Гжегожецькій, вхід від вул. Коперника 23, за „авсвайсом" Комітету. Початок змагань в год. 10-тій перед полуднем.

УДК-КРАКІВ,
1933 1—6 **Реферат Оп. н. Мол. і Род.**

НЕ ХОЧЕМО БІЛЬШЕ ТАКИХ ВИДОВИЩ!

УСК (Краків) — Пролом (Переворськ) 2:2 (1:2).

Звідомлення з першого виступу наших копунів, що відбулося у Кракові 18 ц. м., мусимо почати від найприкріших річей, що діялися в нас усе і діються, на жаль, і досі. Конкретно йде про поведінку копунів на грищі підчас змагань двох українських дружин за першенство, що відбувалися здебільша перед німецькою публикою.

Вже перед самим виходом дружин на грище дійшло до словних непорозумінь між змагунами, що з місця напружило атмосферу. Гра на початку була спокійна, доки УСК не стрілив ґоля. Пролом відповів на це т. зв. кошенням. УСК достроївся до цієї „культури" і давай собі. До половини це діялось тільки спорадично. Зате в другій половині сварня, фавлі, торгування за мяч, при биттю вільних, свідоме копання мяча на противника (Сушко на Маринця), вкінці боксерський метч чобітьми між Сушком та Якубовом. Ці два панове на інтервенцію судді вкінці перепросились, але це не зміняє факту, що публика зареаґувала на це окликами обурення та свистом.

Вислід цих „змагань" такий: усі змагуни УСК-у, крім Стельмахова, менше або більше потовчені, деякі важко покалічені. „Висліди змагань" у грачів Пролому невідомі. Зовсім інакше виглядала гра двох німецьких дружин, безпосередньо після змагань українських дружин. Впродовж 70 хвилин не було буквально ні одного фавлю, ні вільного копу. Гра була справді тверда, мужеська, культурна. І до того відбувалась перед цією самою публикою, перед якою наші змагуни „попсувалися". Справді соромно було покидати грище.

Але доволі цих приємностей. Якщо йде про саму гру, то обі дружини — за винятком 10-ох хвилин на початку змагань і 5-ох хвилин негайно по перерві — грали дуже слабо.

Суддя п. Повзанюк дуже слабий, нерішучий, неуважний і не вмів приборкати темпераментів.

Ч.

З українського життя

ВЕЛИКДЕНЬ У ПОЗЕНІ.

Вперше обходила українська громада в Позені Христове Воскресення по рідному, традиційному звичаю. З приходом до Позену нашого душпастиря о. д-ра Филимона Побігушки відбуваються богослуження кожної неділі в прибічній каплиці просторої церкви німецьких оо. францішканів. Як на кожнонедільні Служби Божі, так і на торжественні богослуження Великодня зібралася чисельно українська громада. Прибули й українці з сусідніх місцевостей. Були й німці, що завсіди відвідують наші богослуження. Місцеві німецькі священики й богослови, що служать у військових частинах у Позені, з великим зацікавленням приходять на виклади про український обряд та нашу Службу Божу, що їх подає їм о. д-р Ф. Побігушка. На богослуження стягає німецьку публику місцевий хор, що кожної неділі співає підчас Служби Божої. Хор цей із добірних, вишколених, співацьких сил під умілим проводом диригента проф. П. Волянського, відомий із своїх концертових виступів в одній із найкращих саль Позену. Крім релігійних пісень виконує він підчас Служби Божої й концертові композиції (псальми Бортнянського). Цією своєю працею веде хор велику пропаґандивну українську місію між німцями, що люблюються в красі й величі нашої Літургії й пісні.

Свячення великодніх дарів відбулося спільно в суботу вечором у домівці філії УНО. В тиждень по Великодні, в неділю св. Томи, відбулося спільне свячене в домівці філії. Кімнати домівки були вщерть виповнені українцями й німцями, що пережили разом спільні святочні хвилини. Приготовані секцією пань при філії УНО скромні дари поблагословив о. д-р Ф. Побігушко й зложив приявним щирі побажання. Відтак привітав усіх присутніх і запрошених німецьких гостей голова філії п. Ярослав Ощудляк. У веселій гутірці, перериваній піснями, проминуло свячене серед родинного настрою.

—о—

ЗАГОСТРЕННЯ МІЖ СССР І АМЕРИКОЮ

УОШИНҐТОН, 20. 5. — На першій конференції між совітським амбасадором в Уошинґтоні Уманським і державним секретарем Гелом обговорювано справу господарських взаємин. Уманський гостро запротестував проти перешкод у торговлі СССР зі Злучен. Державами та задержання у Сан Франціско шведського корабля „Колюмбія" з товарами для СССР. Гел заявив, що власні зброєння Злучених Держав і допомога для Анґлії утруднюють доставу воєнних матеріялів і машин для СССР. В політичних колах вважають, що СССР рішений зовсім зірвати господарські взаємини зі Злученими Державами, якщо не зможе купувати там потрібних річей. Господарські взаємини між цими обома краями майже зовсім завмерли.

—о—

ДИПЛЬОМАТИЧНІ ВЗАЄМИНИ МІЖ СОВІТСЬКИМ СОЮЗОМ ТА ІРАКОМ

БЕЙРУТ, 20. 5. — 16. ц. м. успішно закінчилися переговори між Совітським Союзом та Іраком у справі встановлення нормальних дипльоматичних взаємин. Того самого дня совітський амабасадор в Анкарі Віноградов та іракський посол Дайляні обмінялися грамотами про офіціяльне навязання дипльоматичних, торговельних і консулярних взаємин.

—о—

ТУРЕЧЧИНА ПОКЛИКУЄ ВСІХ 25- ДО 45-ЛІТНІХ

СТАМБУЛ, 20. 5. — У турецькій пресі появилися оголошення, що покликують явитися до дня 22. травня всіх мужчин від 25 до 45 року життя, що не служили у війську. Цей поклик торкається тільки мусульманського населення, бо немусульманські меншини цих річників уже були перед тим покликані до зброї окремими вимковими розпорядками.

—о—

ПАВЕЛІЧ ПРО ІТАЛІЙСЬКО-ХОРВАТСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ

РИМ, 20. 5. — Поґлавник Хорватії д-р Павеліч мав розмову з редактором аґенції Стефані д-ром Сустером. Він підкреслив, що договори, підписані в Паляццо Венеція — це природний наслідок ґеоґрафічного положення обох країв і давніх взаємин між обома народами. Тому кордони не будуть ніякою барієрою, тільки чинником, що уможливить приязне й конструктивне співжиття між обома державами. Здовж морського побережжя, що його дістала Італія, живе багато хорватів, та Павеліч переконаний, що вони дістануть змогу національного, культурного й мовного розвитку, подібно, як таку саму свободу матимуть італійці в Хорватії.

—о—

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол. 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": Передплату треба вносити згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часописи на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередню адресу.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 3.812. З Німеччини чеками нашого видавництва на Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. — Із Словаччини чеками Tatra banka, filialka v Bratislave, Bratislava, № 5015 на р-к Ukrainske Nakladatelstvo v Krakove. — Курс 1 нім. марки 2 зол., 1 чеської кор. 0.20 зол., 1 словацької кор. 0.20 зол. При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел. 230-30.
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-30. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79